

KUORTANEEN KUNTA

**TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS 2018**

KUORTANE

Elämisen hehkua

Tarkastuslautakunnan tehtävä

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Ensisijaisesti tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta arvioi myös harkitsemassaan laajuudessaan kuntastrategian asetettujen tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet.

Tarkastuslautakunta laatii arviointia varten valtuustokauden ajalle arviointisuunnitelman ja antaa kultakin arvioitavalta vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunta antaa arviointikertomuksen suoraan valtuustolle.

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden noudattamista (Kuntalaki 84 §) ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Lautakunnan kokoonpano on ollut **1.1.-31.12.2018** seuraava:

	varsinaisen jäsen	henkilökohtainen varajäsen
puheenjohtaja	Riikka Varila	Vesa Ala-Rasula
varapuheenjohtaja	Seppo Palomäki	Pirkko Sippola
jäsen	Mauno Sippola	Jari Kamunen
jäsen	Jorma Saarimäki	Reetta Siukola
jäsen	Armi Kaaranka	Elina Eskeli

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2018 aikana 8 kertaa ja kevään 2019 aikana 5 kertaa. Kokouksissa lautakunta on kuullut kunnan johtavia viranhaltijoita ja keskustellut heidän kanssaan kunnan hallinnon sekä talouden ajankohtaisista asioista. Tarkastuslautakunta on myös syksyn 2018 aikana vierailut Kuortaneen Yhteiskoululla ja kuullut Kuusiolinnan edustajia.

Vastuullinen tilintarkastaja on BDO Auditorin JHT, HT Tuula Ylikangas. Hän on ollut mukana osassa kokouksistamme, tehnyt tarkastuspäiviä avustavan tilintarkastajan kanssa ja raportoinut lautakunnalle tehdyistä havainnoista.

YLEISTÄ ARVIOINTIKERTOMUKSESTA

Arviointikertomus on vuodelta 2018 laadittu siten, että painopisteeksi on erityisesti valittu kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Tarkastuslautakunnan ajatuksena on tukea valtuuston työskentelyä arviointikertomuksessa havaittujen huomioiden avulla sekä muistuttaa valtuuston itselleen asettamista tavoitteista.

KUNTASTRATEGIA

Kuntalain 37 § säädetään kuntastrategia. Jokaisessa kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Kuortaneen kunta on hyväksynyt kuntastrategian 15.12.2017 valtuuston kokouksessaan. Strategiassa on määritelty kunnan visioksi 2025, että ”*Kuortane on elinvoimainen, kasvava ja uudistushenkinen paikkakunta.*”.

Strategiset päämäärät puolestaan ovat

- 1) Positiivinen asukas- ja työpaikkakehitys,
- 2) Kunnan taloudellisen kantokyvyn vahvistaminen ja
- 3) Kehittyvä palvelutuotanto.

Strategian toimenpiteiden tavoitetila on asetettu vuodella 2021.

STRATEGIASSA ASETETUT TAVOITTEET SEKÄ MITTARIT

Kuntastrategiaan on eritelty 8 eri toimenpidettä, joita seurataan määrällisillä sekä laadullisilla mittareilla. Tarkastuslautakunta esittää huolensa, että monta tavoitetta vaatii vielä paljon työnsarkaa, että vuonna 2021 ollaan tavoitteessa. Tarkastuslautakunta muistuttaa valtuustoa seuraavista tavoitteista:

Kuntatalouden vahvistaminen toimenpiteessä on saavutettu tavoitetila taseen ylijäämän osalta (> 2 milj. €). Tavoitteeksi on asetettu myös kunnan lainakannan pysyminen alle 2700 eurossa asukasta kohden. Vuoden 2018 osalta ollaan tavoitetilassa, mutta vuosien 2019-2021 taloussuunnitelman investointien johdosta lainamäärän arvioidaan nousevan vuonna 2021 noin 3300 euroon kuntalaista kohden. Verotulojen kehityksessä ei ole myöskään tapahtunut muutoksia vuoden 2016 tilanteesta.

Muuttoliikkeen vahvistaminen toimenpiteessä on vielä matkaa tavoitetilaan. Edelleen tulee panostaa asukasluvun kääntämisen nousuun ja muuttoliikkeen positiivisena pitämiseen. Syntyvyys ei ole vielä noussut, vaan edelleen laskenut lähtötilanteesta. Vuokra-asuntoja ei valtuuston päätöksestä huolimatta ole valmistunut.

Kunnan palvelujen edelleen kehittäminen toimenpiteessä on päästy jo tavoitetilään mm. uusien nuorisotilojen osalta. Myös uuden alakoulun rakentamista valmisteltiin vuonna 2018 strategian mukaisesti. Tehostetun asumispalvelun asukaspaikat eivät vielä vuonna 2018 toteutuneet.

Investointien toimenpiteessä todetaan, että investoinneissa on huomioitu kunnan taloudellinen kantokyky ja toteuttamistavoissa on hyödynnetty eri toimintamalleja.

Vaikuttava viestintä toimenpiteestä tarkastuslautakunta on havainnut positiivista kehitystä.

YLEISHALLINTO

Vuoden 2018 tilikauden tulos on 238.884 euroa ylijäämäinen, mikä on tilikaudelle laadittuun talousarvioon nähden 200.714 euroa enemmän. Verotuloja kertyi n. 524 000 euroa budjetoitua vähemmän. Kuntastrategiassa on asetettu tavoitteeksi verotulojen ja valtionosuuksien suhteen parantuminen. Vuonna 2018 tavoitteeseen ei päästy. Toimintakatteen kasvaminen jatkoi kovempaan kuin aikaisemmin.

Asukasluku laski 67 henkilöä, josta luonnollinen väestönmuutos -24 henkilöä ja nettomuutto -43 henkilöä.

Työttömien osuus työvoimasta on 5,2 %, eli maakunnan yksi alhaisimmista luvuista.

Terveysaseman lääkäritilanne vaihteli vuoden aikana. Heikoin tilanne oli kesällä 2018. Myös hammaslääkäritilanne heikkeni vuoden loppua kohden.

Sisäisen valvonnan osalta on huomattu, että sopimusten hallinnasta ei ole olemassa ohjetta, eikä sopimuksista ole rekisteriä tai luetteloa. Myös sopimusten voimassaoloaikoja tai muita ehtoja ei ole luultu.

ELINKEINOTOIMI

Tarkastuslautakunta muistuttaa elinkeinosektoria, että liiketilojen vuokrasopimusten yhtiöittäminen tulee selvittää. Kuntalaki 126 §:ssä mainitaan, että kunnan on hoitaessaan 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Kunnan vuokra-asunnoista on pulaa ja tavoitteeksi on asetettu 8–10 uutta vuokra-asunto ja opiskelijoiden vuokra-asuntoja n. 30 opiskelijalle. Asuntoja ei vuoden 2018 aikana valmistunut.

Vuoden 2018 aikana viestintää on toteutettu strategian mukaisesti.

TEKNINEN OSASTO

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan tulee käsitellä hallintosäännön edellyttämät hankintavaltuudet. Myös sopimuksiin liittyvistä asiakirjoista puuttuu osa aineistosta.

Kuismankartanon purkukustannukset jäivät ennakoitua alhaisemmiksi. Vesi- ja viemärlaitoksen toimintakulut ylittivät ennakoitua korkeampien jätevesimaksujen takia Lapuan Jätevedelle.

Merkittävä haaste oli vuoden 2018 keväällä, kun Rantatien jätevesipumppaamon ja Haavistonharjun välinen paineviemäri rikkoutui. Asiasta uutisoitiin laajalti.

Ruokahuollon osalta kustannukset ylittyivät 20 000 eurolla.

Ympäristölautakunta

Toimintatuotot ylittivät 27 017 euroa ja toimintamenot alittuivat 33 321 euroa.

Sähköinen rakennuslupa- ja arkistointijärjestelmä LUPAPISTE otettiin käyttöön 2017 ja vuonna 2018 95 % hakemuksista tuli palvelun kautta.

Uusien asuinrakennusten rakennuslupia on myönnetty 4 kpl, edellisenä vuonna 0. Poikkeamispäätöksiä on tehty 2 kpl ja toimenpideilmoituksia on käsitelty 31 kpl, suunnittelutarveratkaisuja 1 kpl, toimenpide- ja rakennuslupia on myönnetty 81 kpl (vuonna 2017 69 kpl)

Ympäristölautakunnassa myönnettiin avustuksia pääasiassa vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin yhteensä 10 600 €. Vesistöjen hajakuormituksen vähentämiseen on kiinnitetty erityisesti huomiota.

Tarkastuslautakunta havaitsi, että osasta pöytäkirjoista puuttuu liitteiden numerointi.

SIVISTYSOSASTO

Toimintatuotot jäivät hieman tavoitteesta eli 39 000 euroa ja toimintamenot 227 000 euroa. Toimintatuottojen suurimmat poikkeamat syntyivät, kun kotikuntakorvaukset ja muiden kuntien maksutulot (sijoitetut lapset) eivät ole toteutuneet arvioidulla tavalla. Sumupoistot peruskoulussa 7787 euroa, vaikka on suunniteltu 200 euroa. Suunnitelman mukaisissa poistoissa tulee kiinnittää tarkkuutta kirjauksissa, jotta ne kohdentuvat oikein.

Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset ovat hieman kasvaneet.

Lukion tavoite 200 oppilasta täyttyi, sillä elokuussa 2018 lukiossa oli 238 oppilasta.

HENKILÖSTÖRAPORTTI

Kunnan vakituinen henkilöstömäärä 31.12.2018 oli 139. Vuoden 2018 palkkakustannus sivukuluineen oli noin 3,1 % enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä selittyy mm. työehtosopimusten mukaisilla yleiskorotuksilla.

Kunnan työntekijöiden sairauspoissaoloja määrä kasvoi edellisestä vuodesta 4 %.

Palkkaus ym. palvelusuhteen ehtoja koskeva tasa-arvo ja yhdenvertaisuunnitelma on päivitetty vuoden 2018 aikana.

TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Kuortaneen kunnan talous on hyvin tasapainossa ja parantunut viime vuodesta. Vuoden 2018 tilikauden tulos on 238 884 euroa ylijäämäinen, joka on talousarvioon nähden 200 714 euroa enemmän. Taseen ylijäämää pystyttiin hieman kasvattamaan ja kunnan taseessa vuoden 2018 tulos huomioiden ylijäämää 2,604 miljoonaa euroa. Kunnan lainamäärä pieneni viime vuoden aikana 105 000 eurolla. Lyhyt- ja pitkäaikaista lainaa oli tilivuoden lopussa yhteensä 6,874 miljoonaa euroa, joka on 1924 euroa asukasta kohden

Asukasluku oli tilivuoden lopussa 3573, jossa vähennystä edellisvuoteen 67 henkilöä.

Kuntakonsernin vuoden 2018 tilikauden tulos on 409 000 euroa. Kuntakonsernin lyhyt- ja pitkäaikaista lainaa oli tilivuoden lopussa yhteensä 15,1549 miljoonaa euroa, eli 4352 euroa asukasta kohden. Kunnan tytäryhtiöiden yhtiökokoukset ovat käsitelleet ja hyväksyneet vuonna 2018 kunnanvaltuuston hyväksymät konserniohjeet.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta näkee kokonaisuutena, että kulunut vuosi 2018 on ollut hyvä.

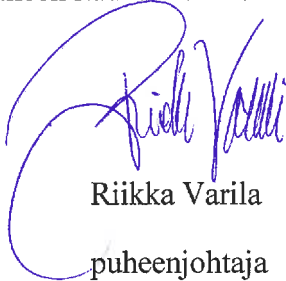
Tarkastuslautakunta kuitenkin pyytää raportoimaan lautakunnalle syyskuun 2019 loppuun mennessä seuraavista asioista:

- lääkäri- ja hammaslääkäritilanteesta sekä siitä, että miten asiassa toimitaan jatkossa, että sopimusta noudatetaan.
- vuokra-asuntojen ja opiskelijoiden vuokra-asuntojen valmistuminen
- hallintosäännön edellyttämät hankintavaltuudet (tekninen lautakunta)
- sopimusten hallinnasta ei ole olemassa ohjetta, eikä sopimuksista ole rekisteriä tai luetteloa

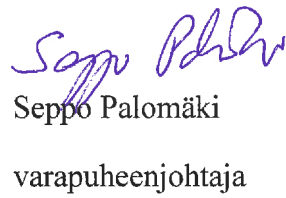
Tarkastuslautakunta muistuttaa, että keskeisessä roolissa päätöksentekoa on kuntastrategian noudattaminen.

Kuortaneella 10.6.2019

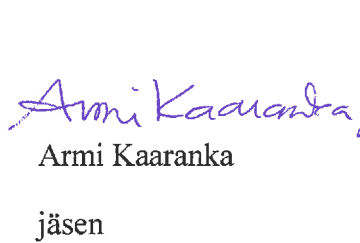
Kuortaneen kunnan tarkastuslautakunta

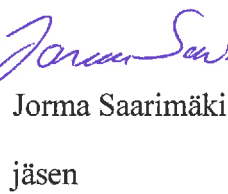
Riikka Varila
puheenjohtaja

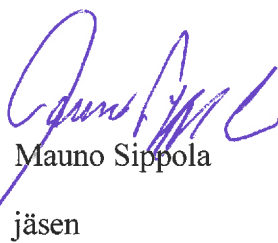
Seppo Palomäki
varapuheenjohtaja

Armi Kaaranka
jäsen

Jorma Saarimäki
jäsen

Mauno Sippola
jäsen